Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

12. november 2020*

Eelotsusetaotlus – Direktiiv 2009/138/EÜ – Artikkel 274 – Kindlustusandjate lõpetamismenetluse suhtes kohaldatav õigus – Kindlustusseltsi tegevusloa kehtetuks tunnistamine – Ajutise likvideerija nimetamine – Mõiste „kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsus“ – Lõpetamismenetluse algatamise kohtuotsuse puudumine päritoluliikmesriigis – Asjaomase kindlustusandja suhtes kohtumenetluste peatamine teistes liikmesriikides kui kindlustusandja päritoluliikmesriik

Kohtuasjas C-427/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Sofiyski rayonen sadi (Sofia rajoonikohus, Bulgaaria) 27. mai 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. juunil 2019, menetluses

Bulstrad Vienna Insurance Group AD

versus

Olympic Insurance Company Ltd,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot, kohtunikud L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan (ettekandja) ja N. Jääskinen,

kohtujurist: G. Hogan,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Bulgaaria valitsus, esindajad: T. Mitova ja E. Petranova,

– Euroopa Komisjon, esindajad: H. Tserepa-Lacombe ja Y. G. Marinova,

olles 16. juuli 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: bulgaaria.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (ELT 2009, L 335, lk 1), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta direktiiviga 2013/58/EL (ELT 2013, L 341, lk 1), (edaspidi „direktiiv 2009/138“) artikli 274 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud kindlustusseltsi Bulstrad Vienna Insurance Group AD (edaspidi „Bulstrad“) ja kindlustusseltsi Olympic Insurance Company Ltd (edaspidi „Olympic“) vahelises kohtuvaidluses kindlustushüvitise maksmise üle.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2009/138 põhjendused 117–119, 123, 125, 126 ja 130 on sõnastatud järgmiselt:

„(117) Kuna tervendamismeetmeid ja lõpetamismenetlust käsitlevad siseriiklikud õigusaktid ei ole ühtlustatud, tuleb siseturu piires tagada kindlustusandjate tervendamismeetmete ja lõpetamist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide vastastikune tunnustamine ning vajalik koostöö, võttes arvesse kõnealuste meetmete ühtsuse, kõikehõlmavuse, kooskõlastamise ja avaldamise vajalikkust ning kindlustusvõlausaldajate võrdse kohtlemise ja kaitsmise vajadust.

(118) Tuleks tagada liikmesriigi pädeva asutuse poolt vastu võetud tervendamismeetmete, mille eesmärk on säilitada või taastada kindlustusandja majanduslik usaldatavus ning vältida lõpetamist nii palju kui võimalik, täielik mõju kogu [Euroopa Liidus]. Kõnealuste tervendamismeetmete ning lõpetamismenetluse mis tahes mõju kolmandatele riikidele ei tohiks siiski muuta.

(119) Tuleks eristada tervendamismeetmete ja lõpetamismenetlusega seotud pädevaid asutusi ning kindlustusandjate järelevalveasutusi.

[…]

(123) Üksnes päritoluliikmesriigi pädevatel asutustel peaks olema volitus teha otsuseid kindlustusandjate lõpetamismenetluse kohta. Otsused peaksid kehtima kõikjal [liidus] ning kõik liikmesriigid peaksid neid tunnustama. Otsused tuleks avaldada nii päritoluliikmesriigis sätestatud korras kui ka *Euroopa Liidu Teatajas*. Teave tuleks edastada ka teadaolevatele [liidus] asuvatele võlausaldajatele, kellel peaks olema õigus esitada nõudeid ja märkusi.

[…]

(125) Kõiki lõpetamismenetluse algatamise, läbiviimise ja lõpetamise tingimusi peaks reguleerima päritoluliikmesriigi õigus.

(126) Tagamaks liikmesriikide kooskõlastatud tegutsemist, tuleks päritoluliikmesriigi ja kõikide teiste liikmesriikide järelevalveasutusi viivitamata teavitada lõpetamismenetluse algatamisest.

[…]

(130) Õiguspäraste ootuste ja teatud tehingute kindluse kaitsmiseks liikmesriigis, mis ei ole päritoluliikmesriik, on vaja määrata kindlaks tervendamismeetmete ja lõpetamismenetluse mõjude suhtes pooleliolevatele kohtuasjadele ning kohtuasjast tulenevatele individuaalsetele täitetoimingutele kohaldatav õigus.“

4 Direktiivi artiklis 13 „Mõisted“ on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

8) „päritoluliikmesriik“ – hõlmab järgmisi liikmesriike:
   a) kahjukindlustuse puhul liikmesriik, kus asub riski kindlustava kindlustusandja peakontor;
   b) elukindlustuse puhul liikmesriik, kus asub kohustuse võtnud elukindlustusandja peakontor;
   c) edasikindlustuse puhul liikmesriik, kus asub edasikindlustusandja peakontor.

[…]“.

5 Direktiivi artikkel 144 „Tegevusloa kehtetuks tunnistamine“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Päritoluliikmesriigi järelevalveasutus võib tunnistada kindlustus- või edasikindlustusandjale antud tegevusloa kehtetuks järgmistel juhtudel:

a) asjaomane kindlustus- või edasikindlustusandja ei kasuta tegevusluba 12 kuu jooksul, selgesõnaliselt loobub tegevusloast või lõpetab tegevuse rohkem kui kuueks kuuks, välja arvatud juhul kui kõnealune liikmesriik ei ole ette näinud, et sellistel juhtudel kaotab tegevusluba kehtivuse;

b) asjaomane kindlustusandja ei vasta enam tegevusloa andmise tingimustele;

c) asjaomane kindlustus- või edasikindlustusandja jätab olulisel määral täitmata oma kohustused, mis tulenevad tema tegevust reguleerivatest normidest.

Päritoluliikmesriigi järelevalveasutus tunnistab kindlustus- või edasikindlustusandjale antud tegevusloa kehtetuks, kui kindlustus- või edasikindlustusandja ei täida miinimumkapitalinõuet ning järelevalveasutus on seisukohal, et esitatud finantseerimisskeem on põhimõtteliselt ebapiisav või asjaomane kindlustus- või edasikindlustusandja ei suuda rakendada heakskiidetud skeemi kolme kuu jooksul pärast miinimumkapitalinõude mittetäitmise tuvastamist.

2. Tegevusloa kehtetuks tunnistamise või kehtivuse kaotamise korral teatab päritoluliikmesriigi järelevalveasutus sellest teiste liikmesriikide järelevalveasutustele ning need võtavad asjakohased meetmed, et takistada kindlustus- ja edasikindlustusandjal nende territooriumil uute tegevuste alustamist.

Päritoluliikmesriigi järelevalveasutus võtab koostöös kõnealuste asutustega kõik vajalikud meetmed kindlustatud isikute huvide kaitseks ja piirab eriti kindlustusandja vara vaba käsutamist vastavalt artiklile 140.

3. Iga tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsus sisaldab üksikasjalikke põhjendusi ning sellest teatatakse asjaomasele kindlustus- või edasikindlustusandjale.“

6 Sama direktiivi IV jaotises „Kindlustusandjate tervendamine ja lõpetamine“ asuv artikkel 268 „Mõisted“ näeb ette:

„1. Käesolevas jaotises kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „pädevad asutused“ – liikmesriikide haldus- või kohtuorganid, mis on pädevad tervendamismeetmete ja lõpetamismenetluse küsimustes;

[…]

d) „lõpetamismenetlus“ – kõiki võlausaldajaid käsitlev menetlus, mis hõlmab kindlustusandja varade realiseerimist ja tulude jaotamist võlausaldajate, aktsionäride või liikmete vahel, nagu see on asjakohane, ning millega kindlasti kaasneb pädevate asutuste sekkumine, kaasa arvatud juhud, kui kõiki võlausaldajaid käsitlev menetlus lõpetatakse kompromissi või muu samalaadse meetmega, olenemata sellest, kas menetlus põhineb maksejõuetusel või mitte ja on vabatahtlik või kohustuslik;

[…]“.

7 Direktiivi 2009/138 artikkel 273 „Lõpetamismenetluse algatamine ja järelevalveasutuste teavitamine“ näeb ette:

„1. Kindlustusandja ja selle teistes liikmesriikides asuvate filiaalide lõpetamismenetluse algatamise kohta on õigus teha otsus ainult päritoluliikmesriigi pädevatel asutustel. Selle otsuse võib teha tervendamismeetmete puudumisel või pärast nende vastuvõtmist.

2. Päritoluliikmesriigi õigusaktide kohaselt vastuvõetud otsust kindlustusandja ja selle teistes liikmesriikides asuvate filiaalide lõpetamismenetluse algatamise kohta tunnustatakse lisaformaalsusteta kogu [liidus] ning see hakkab kehtima kohe pärast otsuse jõustumist liikmesriigis, kus menetlus algatatakse.

3. Päritoluliikmesriigi pädevad asutused teatavad viivitamata kõnealuse liikmesriigi järelevalveasutustele lõpetamismenetluse algatamise otsusest, võimaluse korral enne menetluse algatamist ja kui see ei ole võimalik, siis kohe pärast selle algatamist.

Päritoluliikmesriigi järelevalveasutused teatavad oma otsusest algatada lõpetamismenetlus ja selle võimalikest praktilistest mõjudest viivitamata kõigi teiste liikmesriikide järelevalveasutustele.“

8 Direktiivi artikkel 274 „Kohaldatav õigus“ sätestab:

„1. Kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsuseid, lõpetamismenetlust ja selle mõju reguleerivad päritoluliikmesriigi õigusnormid, kui artiklites 285–292 ei ole sätestatud teisiti.

2. Päritoluliikmesriigi õigusega määratakse kindlaks vähemalt järgmised asjaolud:

a) millised varad moodustavad pankrotivara ja nende varade käsitlemine, mida kindlustusandja on omandanud või mis on tema valdusse läinud pärast lõpetamismenetluse algatamist;

b) kindlustusandja ja likvideerija volitused;

c) tasaarvestuse tingimused;

d) lõpetamismenetluse mõju kindlustusandja olemasolevatele lepingutele;

e) lõpetamismenetluse mõju üksikvõlausaldajate algatatud menetlustele, välja arvatud artiklis 292 osutatud pooleliolevad kohtumenetlused;

f) nõuded, mida esitatakse kindlustusandja varadele, ja pärast lõpetamismenetluse algatamist tekkivate nõuete käsitlemine;

g) nõuete esitamise, tõendamise ja vastuvõtmise eeskirjad;

h) varade realiseerimisest saadud tulu jaotamise ja nõuete järjekorra eeskirjad ning võlausaldajate õigused, kelle nõuded on asjaõiguse või tasaarvestuse alusel pärast lõpetamismenetluse algatamist osaliselt rahuldatud;

i) eelkõige kompromissi teel lõpetamismenetluse lõpetamise tingimused ja selle mõju;

j) võlausaldajate õigused pärast lõpetamismenetluse lõpetamist;

k) isik, kes kannab lõpetamismenetluse käigus tekkinud kulud ja kulutused, ning

l) kõiki võlausaldajaid kahjustavate õigustoimingute õigustühisuse, vaidlustamise või kehtetuks tunnistamise eeskirjad.“

9 Kõnealuse direktiivi artiklis 292 on sätestatud:

„Tervendamismeetmete või lõpetamismenetluse mõju kindlustusandjalt võõrandatud vara või õigusi käsitlevale pooleliolevale kohtumenetlusele reguleeritakse ainult selle liikmesriigi õigusega, kelle territooriumil kohtumenetlus toimub.“

Bulgaaria õigus

10 Kindlustusseadustiku (Kodeks za zastrahovaneto; edaspidi „KZ“) artiklis 624 on sätestatud:

„(1) Otsus algatada teises liikmesriigis tegevusloa saanud kindlustusandja suhtes lõpetamis- või maksejõuetusmenetlus on Bulgaarias kohaldatav ajast, mil see otsus teises liikmesriigis jõustub.

(2) Kui teise liikmesriigi pädev asutus teatab [finantsjärelevalve komisjonile] lõpetamis- või maksejõuetusmenetluse algatamisest, võtab komisjon meetmed avalikkuse teavitamiseks.

(3) Lõike 2 kohane teatis sisaldab teavet asjaomases liikmesriigis lõpetamis- või maksejõuetusmenetluses pädeva haldus- või justiitsasutuse, kohaldatavate õigusnormide ning määratud likvideerija või pankrotihalduri kohta.“

11 KZi artikkel 630 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) Kindlustusandja lõpetamis- või maksejõuetusmenetluse suhtes on kohaldatav Bulgaaria õigus, kui käesolevas osas ei ole sätestatud teisiti.

(2) Töölepingutele ja töösuhetele kohaldatakse selle liikmesriigi õigusnorme, mis on nende töölepingute ja töösuhete suhtes kohaldatavad.

(3) Nende lepingute suhtes, millega antakse liikmesriigi territooriumil asuva kinnisasja kasutusõigus või antakse üle omandiõigus, kohaldatakse selle liikmesriigi õigust.

(4) Liikmesriigi avalikku registrisse kantud selliste kindlustusandja õiguste suhtes, mis on seotud kinnisasja, laeva või õhusõidukiga, kohaldatakse selle liikmesriigi õigust.“

12 Rahvusvahelise eraõiguse seadustiku (Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo) artikkel 43 sätestab:

„(1) Kohus või muu õigusasutus teeb omal algatusel kindlaks välisriigi õiguse sisu. Ta võib kasutada rahvusvahelistes lepingutes ette nähtud vahendeid, taotleda teavet justiitsministeeriumilt või muult asutuselt ning küsida ekspertidelt ja eriasutustelt arvamust.

(2) Pooled võivad esitada dokumente, mis tõendavad nende välisriigi õigusnormide sisu, millele nad oma nõuetes või vastuväidetes tuginevad, või teha muul viisil koostööd kohtu või muu õigusasutusega.

(3) Kui kohaldatav õigus on valitud, võib kohus või muu õigusasutus kohustada pooli andma oma panust selle sisu kindlakstegemisse“.

Küprose õigus

13 Vastavalt äriühingute seaduse (O peri Etairion Nomos) artiklile 220 ei saa siis, kui on tehtud otsus lõpetamis- või maksejõuetusmenetluse algatamise kohta või kui on määratud ajutine likvideerija, esitada taotlust või algatada menetlust või seda jätkata, välja arvatud kui pädev kohus annab selleks loa – sel juhul kohaldatakse selle kohtu kindlaks määratud tingimusi.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

14 Bulgaarias registreeritud kindlustusselts Bulstrad esitas Sofiyski rayonen sadile (Sofia rajoonikohus, Bulgaaria) hagi, milles palub mõista Küprosel registreeritud kindlustusseltsilt Olympic tema kasuks välja 7603,63 Bulgaaria leevi (BGN) (ligikaudu 3887 eurot), millele lisanduvad likvideerimiskulud summas 25,00 BGN (ligikaudu 13 eurot), et hüvitada kindlustushüvitis, mille Bulstrad maksis välja vastavalt kindlustuspoliisile „liikluskahju“, mille ta oli sõlminud liiklusõnnetuses kahjustatud sõiduki juhi CDga. Bulstrad väidab, et 5. jaanuaril 2018 avas AB Bansko linnas (Bulgaaria) järsult oma sõiduauto vasakpoolse esiukse, kahjustades enda süül temast sõiduteel mööduvat CD sõidukit.

15 Bulstrad väidab, et kindlustusjuhtumi toimumise ajal oli AB vastutus kaetud Olympiciga sõlmitud „tsiviilvastutuse“ kindlustuslepinguga.

16 Kuna Bulstrad leidis, et pärast CD-le kindlustushüvitise maksmist läksid talle üle õigused, mis tema juures kindlustatud isikul olid AB ja viimase kindlustusseltsi suhtes, esitas ta Olympici vastu tagasinõude, mille viimane sai kätte 6. juulil 2018, kuid nõutud summat ei ole Olympic siiski üle kandnud.

17 Olympic vaidleb Bulstradi nõudele nii vormiliselt kui ka sisuliselt vastu.

18 Menetluse käigus teatati eelotsusetaotluse esitanud kohtule, et Küprose pädevad asutused on tunnistanud Olympici tegevusloa kehtetuks usaldatavusnõuete rikkumise tõttu ning et kindlustusseltsile on määratud ajutine likvideerija, kes teostab ja kontrollib kõiki varalisi ja seaduses ette nähtud õigusi, mis sellel kindlustusseltsil on või näivad olevat.

19 Kõnealune kohus leidis, et Küprose asutuste vastavad toimingud kujutavad endast „kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsust“ KZ artikli 624 tähenduses ja peatas 26. septembri 2018. aasta määrusega põhikohtuasja menetluse. Direktiivi 2009/138 Bulgaaria õigusesse üle võtnud KZi sätete kohaselt reguleerib kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsust,

lõpetamismenetlust ennast ja nende mõju riski kindlustanud kindlustusandja päritoluliikmesriigis kohaldatav õigus, mis on käesoleval juhul Küprose õigus. Küprose õigus näeb ette menetluste peatamise kindlustusandja suhtes, kellele Küprose pädevad asutused on määranud ajutise likvideerija.

20 Bulstrad taotleb siiski põhikohtuasja menetluse jätkamist põhjusel, et arvestades tõlgendust, mille Varhoven kasatsionen sad (Bulgaaria kõrgeim kassatsioonikohus) on asjasse puutuvatele sätetele andnud, oli selle menetluse peatamine väär. Selle tõlgenduse kohaselt ei saa Küprose asutuste kahte ülaltoodud toimingut käsitada kui päritoluliikmesriigi tehtud „kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsust“ nende õigusnormide tähenduses, millega võeti Bulgaaria õigusesse üle direktiivi 2009/138 artikkel 274. Kuna sellist otsust ei olnud, siis järeldas eelotsusetaotluse esitanud kohus seega ekslikult, et kohaldatav on Küprose õigus ja mitte Bulgaaria õigus, mis ei näe ette analoogseid menetluse peatamist nõudvaid sätteid.

21 Menetluse jätkamise taotluse saamise järel palus eelotsuse taotluse esitanud kohus Bulgaaria finantsjärelevalve komisjonil teada anda, kas tal on mingit teavet Olympici suhtes lõpetamis- või maksejõuetusmenetluse algatamise kohta pädevas Küprose kohtus, ja kui selline menetlus on algatatud, siis palus ta täpsustada seda, millises staadiumis see menetlus on ja kas on nimetatud likvideerija või pankrotihaldur. Finantsjärelevalve komisjon vastas 19. märtsi 2019. aasta kirjas, et selleks kuupäevaks ei olnud ta saanud mingit teavet selle kohta, et Küprose pädev asutus oleks algatanud Olympici lõpetamismenetluse.

22 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul tuleb KZ artikli 630 tõlgendamisel võtta arvesse direktiivi 2009/138 artiklit 274 ning selle põhjendusi 117–121 ja 125. Neist ilmneb, et maksejõuetusmenetluse algatamise tagajärgi reguleerib Küprose õigus.

23 Rahvusvahelise eraõiguse seadustiku artiklist 43 tuleneva pädevuse teostamisel määras see kohus omal algatusel kindlaks kohaldatavad Küprose õigusnormid ning järeldas neist, et muude menetluste läbiviimiseks on vaja selle kohtu luba, kelle kohtualluvusse kuulub maksejõuetusmenetlus.

24 Nimetatud kohus leiab seetõttu, et ta peab põhikohtuasja menetluse peatama ja paluma Bulstradil esitada oma nõuded Küprose õiguses ette nähtud korras, täpsustades seejuures, et nõuete võimalik tunnustamine toob kaasa põhikohtuasja menetluse lõpetamise. Viimati nimetatud menetlus võib jätkuda ainult siis, kui maksejõuetusasja lahendav kohus annab sellise loa või kui esitatakse tõendid selle kohta, et nõudeid ei ole tunnustatud Küprose õiguses ette nähtud korras.

25 Nendel asjaoludel otsustas Sofiyski rayonen sad (Sofia rajoonikohus, Bulgaaria) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas KZ artikli 630 tõlgendamisel [direktiivi 2009/138] artiklit 274 arvestades tuleb asuda seisukohale, et liikmesriigi asutuse otsus, millega tunnistatakse kindlustusandja tegevusluba kehtetuks ja nimetatakse kindlustusandjale ajutine likvideerija, ilma et kohus oleks algatanud lõpetamismenetlust, on „lõpetamismenetluse algatamise otsus“?

2. Kas juhul, kui selle liikmesriigi õigusnormid, kus on asutatud kindlustusandja, kelle tegevusluba tunnistati kehtetuks ja kellele nimetati ajutine likvideerija, näevad ette, et ajutise likvideerija nimetamise korral tuleb peatada kõik kõnealuse äriühingu suhtes algatatud kohtumenetlused, peavad teiste liikmesriikide kohtud kohaldama viidatud õigusnorme [direktiivi 2009/138] artikli 274 alusel ka siis, kui seda ei ole nende riigisiseses õiguses sõnaselgelt ette nähtud?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

26 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2009/138 artiklit 274 tuleb tõlgendada nii, et kindlustusandja päritoluliikmesriigi asutuse otsus, millega tunnistatakse kindlustusandja tegevusluba kehtetuks ja nimetatakse talle ajutine likvideerija, ilma et kohus oleks ametlikult teinud lõpetamismenetluse algatamise otsust, on „kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsus“ selle artikli tähenduses.

27 Vastus sellele küsimusele võimaldab kindlaks teha, kas põhikohtuasjas kõne all olev otsus kuulub direktiivi 2009/138 artikli 273 lõike 2 alusel vastastikku tunnustamisele.

28 Esimesele küsimusele vastamiseks tuleb märkida, et kuigi selle direktiivi artikli 274 kohaselt reguleerivad kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsust, lõpetamismenetlust ennast ja nende mõju selle kindlustusandja päritoluliikmesriigi õigusnormid, tuleb küsimus, mida kujutavad endast selline otsus ja menetlus, lahendada vastavalt kõnealuse direktiivi artiklile 268, mis määratleb mitut mõistet sama direktiivi IV jaotise tähenduses.

29 Sellega seoses on direktiivi 2009/138 artikli 268 lõike 1 punktis d ette nähtud, et mõiste „lõpetamismenetlus“ tähendab kõiki võlausaldajaid käsitlevat menetlust, mis hõlmab kindlustusandja varade realiseerimist ja tulude jaotamist võlausaldajate, aktsionäride või liikmete vahel, nagu see on asjakohane, ning millega kindlasti kaasneb pädevate asutuste sekkumine, kes on selle direktiivi artikli 268 lõike 1 punkti a kohaselt liikmesriikide haldus- või kohtuorganid, kes on pädevad tervendamismeetmete ja lõpetamismenetluse küsimustes.

30 Sellest järeldub, et selleks, et otsust saaks kvalifitseerida „kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsuseks“ direktiivi 2009/138 artikli 274 tähenduses, peab asjaomane menetlus vastama kahele tingimusele.

31 Selle menetluse eesmärk peab esiteks olema kindlustusandja varade realiseerimine ja tulu jaotamine olenevalt olukorrast võlausaldajate, aktsionäride või liikmete vahel, ning teiseks peab sellega kindlasti kaasnema liikmesriikide selliste haldus- või kohtuorganite sekkumine, kes on pädevad võtma tervendamismeetmeid või viima läbi lõpetamismenetlust.

32 Kuna need kaks tingimust on kumulatiivsed, siis asjaolu, et ajutine likvideerija ei ole volitatud asjaomase kindlustusandja varasid realiseerima või selle kindlustusandja võlausaldajate nõudeid dividendidega rahuldama, välistab selle, et sellise likvideerija nimetamise otsus võiks tähendada lõpetamismenetluse algatamist või selle menetluse olemasolu direktiivi artikli 268 lõike 1 punkti d tähenduses.

33 Käesoleval juhul peab eelotsusetaotluse esitanud kohus seega kontrollima, kas Küprose õiguse kohaselt on nimetatud ajutisel likvideerijal sellised volitused.

34 Sellega seoses tuleb täpsustada, et kuigi – nagu sisuliselt märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 50 – direktiivis 2009/138 ette nähtud vahetegemine asjasse puutuva kindlustusandja tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsuse ja tema suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsuse vahel viitab sellele, et teist otsust ei saa esimese otsusega segi ajada, võiks tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsust pidada samaväärseks lõpetamismenetluse algatamise otsusega, kui täidetud on mõlemad käesoleva kohtuotsuse punktis 31 nimetatud tingimused.

35 Kuid esimene nendest tingimustest on täidetud vaid juhul, kui asjaomase kindlustusandja päritoluliikmesriigi õiguse kohaselt algatatakse kindlustusandja tegevusloa kehtetuks tunnistamise tagajärjel automaatselt lõpetamismenetlus, mis võimaldab nimetatud kindlustusandja vara realiseerida või rahuldada tema võlausaldajate nõuded dividendidega, ilma et eraldiseisev asutus peaks selleks tegema ametliku otsuse.

36 Eeltoodust tuleneb, et esimesele küsimusele tuleb vastata, et direktiivi 2009/138 artiklit 274 tuleb tõlgendada nii, et pädeva asutuse otsus tunnistada asjaomase kindlustusandja tegevusluba kehtetuks ja nimetada ajutine likvideerija saab olla selle artikli tähenduses „kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsus“ üksnes siis, kui kindlustusandja päritoluliikmesriigi õiguses on kas ette nähtud, et see ajutine likvideerija on volitatud realiseerima kõnealuse kindlustusandja vara ja jaotama sellest saadud tulu kindlustusandja võlausaldajate vahel, või on selles ette nähtud, et sama kindlustusandja tegevusloa kehtetuks tunnistamise tagajärjel algatatakse automaatselt lõpetamismenetlus, ilma et eraldiseisev asutus peaks selleks tegema ametliku otsuse.

Teine küsimus

37 Teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2009/138 artiklit 274 tuleb tõlgendada nii, et kindlustusandja päritoluliikmesriigi õigust – mis näeb ette, et kõik selle kindlustusandja suhtes algatatud kohtumenetlused tuleb tema tegevusloa kehtetuks tunnistamise ja talle ajutise likvideerija nimetamise korral peatada – tuleb kohaldada teiste liikmesriikide kohtutes ka juhul, kui vastava riigi õigus sellist reeglit ei sisalda.

38 Esimesele küsimusele antud vastusest tuleneb, et ainult juhul, kui kindlustusandja päritoluliikmesriigi otsust tegevusloa kehtetuks tunnistamise ja ajutise likvideerija nimetamise kohta saab kvalifitseerida „kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsuseks“ direktiivi 2009/138 IV jaotise tähenduses, tuleb seda otsust vastavalt direktiivi artikli 273 lõikele 2 tunnustada lisaformaalsusteta kogu liidus ning see hakkab kehtima kohe pärast otsuse jõustumist liikmesriigis, kus lõpetamismenetlus algatatakse.

39 Direktiivi 2009/138 artikli 274 lõike 2 punkti e kohaselt laieneb vastastikune tunnustamine mõjule, mis on lõpetamismenetluse algatamisel üksikvõlausaldajate algatatud menetlustele, välja arvatud selle direktiivi artiklis 292 osutatud pooleliolevad kohtumenetlused, mille suhtes kohaldatakse jätkuvalt ainult selle liikmesriigi õigust, milles kohtumenetlus on pooleli.

40 Sellest järeldub, et kui päritoluliikmesriigi otsus tuleb kvalifitseerida „kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsuseks“ direktiivi 2009/138 IV jaotise tähenduses ja kui selle liikmesriigi õigusnormid näevad ette, et see otsus toob kaasa kõigi asjaomase ettevõtja suhtes algatatud kohtumenetluste peatamise, siis tuleb sel põhjusel peatada ka teistes liikmesriikides pooleli olevad kohtumenetlused, välja arvatud need, mis kuuluvad eelmises punktis nimetatud erandi kohaldamisalasse.

41 Seevastu ei nõua direktiivi 2009/138 artikli 273 lõige 2, et vastastikku peaks tunnustama sellise otsuse mõju, nagu on kõne all põhikohtuasjas, millega tunnistatakse kehtetuks tegevusluba või nimetatakse ajutine likvideerija, kui see otsus ei ole käsitatav lõpetamismenetluse algatamise otsusena. Järelikult vastus küsimusele, kas sellisel juhul peab eelotsusetaotluse esitanud kohus poolelioleva menetluse vastavalt päritoluliikmesriigi õiguses sätestatule siiski peatama või võib seda teha, ilma et seda oleks ette nähtud kohtu enda riigi õiguses, ei kuulu selle sätte ega direktiivi artikli 274 kohaldamisalasse.

42 Eeltoodust tulenevalt tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 2009/138 artiklit 274 tuleb tõlgendada nii, et kui täidetud ei ole tingimused, mis on nõutavad selleks, et kindlustusandja tegevusloa kehtetuks tunnistamise ja talle ajutise likvideerija nimetamise otsus kujutaks endast „kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsust“ selle artikli tähenduses, siis ei pane

kõnealune artikkel teiste liikmesriikide kohtutele kohustust kohaldada asjaomase kindlustusandja päritoluliikmesriigi õigust, mis näeb ette kõikide sellise ettevõtja suhtes algatatud kohtumenetluste peatamise.

Kohtukulud

43 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta direktiiviga 2013/58/EL) artiklit 274 tuleb tõlgendada nii, et pädeva asutuse otsus tunnistada asjaomase kindlustusandja tegevusluba kehtetuks ja nimetada ajutine likvideerija saab olla selle artikli tähenduses „kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsus“ üksnes siis, kui kindlustusandja päritoluliikmesriigi õiguses on kas ette nähtud, et see ajutine likvideerija on volitatud realiseerima kõnealuse kindlustusandja vara ja jaotama sellest saadud tulu kindlustusandja võlausaldajate vahel, või on selles ette nähtud, et sama kindlustusandja tegevusloa kehtetuks tunnistamise tagajärjel algatatakse automaatselt lõpetamismenetlus, ilma et eraldiseisev asutus peaks selleks tegema ametliku otsuse.**

2. **Direktiivi 2009/138 (muudetud direktiiviga 2013/58) artiklit 274 tuleb tõlgendada nii, et kui täidetud ei ole tingimused, mis on nõutavad selleks, et kindlustusandja tegevusloa kehtetuks tunnistamise ja talle ajutise likvideerija nimetamise otsus kujutaks endast „kindlustusandja suhtes lõpetamismenetluse algatamise otsust“ selle artikli tähenduses, siis ei pane kõnealune artikkel teiste liikmesriikide kohtutele kohustust kohaldada asjaomase kindlustusandja päritoluliikmesriigi õigust, mis näeb ette kõikide sellise ettevõtja suhtes algatatud kohtumenetluste peatamise.**

Allkirjad